

EGYVELEG.

Tolvajsztótár 1782-ből. A régi időben is épúgy megvolt a tolvajnyelv, mint ma. A Hajdú-kerület 1782-ben szükségesnek látta alföldszerte kurrentálni a vásári tolvajok műszavait és kifejezéseit, de biz sem ez, sem más hasonló eszköz nem irtotta ki sem a vásári tolvajt, sem nyelvüket. Sok tekintetben érdekes ez a szógyűjtemény. Láthatjuk, hogy a szónak jó része különböző nyelvből van összelopkodva. Van benne több latin szó, mert még akkor aki sokáig ette a *profiteriumot* a vármegye *poszteriumában*, meg is tanulhatott latinúl. Loptak a tót és a német nyelvből is nehányat. Az ilyen *nyalavi nyelv* könnyen változik s a tolvajszók rendszeren rövid életűek szoktak lenni, mégis érdekes, hogy nehány napjainkig fennmaradt. Különben közöljük egész terjedelmében a kurrenst, amint Túrkeve város levéltárában olvasható. (Protocollum currentalium Tom. II. Pag. 602)

Anno 1782 die 17a Apr. sub sedria districtus privileg. oppidorum Hajdonicalium causerum criminalium revisoria in oppido Bösözrmény celebrata. Consignatio vocum quibus fures nundinales in mutuo colloquio occasione patrandorum furtorum uti consveverunt.

Fejes: tiszt úr.

kutya: hajdú.

tiszttartó: második személy a fő zsványok közt.

rikkantó: kácsa.

sógor: német.

ördög: lakat.

fazék: tej.

lobogó: keszkenő.

topánka: bor, pálinka.

topánkásodni: részegeskedni.

füstölő: pipa.

szűrholdó: kondás.

gagyí: arany.

nagy víz: sokaság a vásárban.

zsvány: tolvaj.

perge: kocsi v. szekér.

leves: ezüst pénz.

komnyik: orgazda.

rít ember: hóhér.

kanafória: akasztófa.

megruházni: verni v. csapni.

ruhi: csapás.

rucika: ruha.

jordán: zsidó.

caffka: kurva.

balék: az ura (az előbbinek).

kaszabolni: össze szorítani a vásárt.

nyalavi: az új zsványok közt a legjobb.

szuszogó: disznó.

kuxi: vásár.

caff: egy forintos.
 vágván: bicska v. penicillus.
 csoltováj!: fizess!
 csacsogó: kutya.
 hontirozd!: tagadd!
 parázs: erszény nélkül pénz a zsebbe.
 ne haduváj!: ki ne kiáltsd!
 kigyó: gyűsző (gyűrű?).
 paribó: mente.
 gyertyáz: vigyáz.
 feltévő: kalap.
 felrántó: csizma.
 lábvaló: nadrág.
 rajzolni: lopni.
 kapkodás: kankó (szűrőolmány).
 pozderja: gyólc-vászon.
 csengetyű: zsebrevaló óra.
 poszterium: tömlőc.
 kasznya: szoknya.
 füles: ló.
 burga: ökör.
 letergeny: köpenyeg.

szőrös: bunda.
 koporsó: láda.
 szlepicska: katona.
 olvasó: bilincs.
 piarista: pulyka.
 bánya: lúd.
 kaparó: tyúk.
 delivátor: bicskás tolvaj.
 kajser: bicskások kisbirája.
 kút: zseb.
 kútnazni: zsebből lopni.
 nyalavi nyelv: zsványos nyelv.
 mindennapi: kenyér.
 profiterium: vármegye kenyere.
 puffra innya: hitelben innya.
 singyula: kurva.
 pleve (plede?): szaladj!
 megkaptuválnak!: megfognak!
 gyertya ég!: vigyáznak!
 sógor felrántó: stibli.
 sógor lábvaló: plundra.
 sógor kapkodás: kaput.

GYÖRFFY ISTVÁN.